

Üsteğmen Doğan Tanyer'in hükümlü bulunduğu cezanın affı hakkında Adalet Komisyonu raporu (5/59)

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2390/2236

Karar No. 12

16. XII. 1952

Yüksek Başkanlığa

Bir Türk kıızı ile nikâhsız olarak karı koca gibi yaşamakta ısrar ettiği iddiası ile askerî mahkemeye verilerek hükümlü ordudan ihraç edilmiş olan Üsteğmen Doğan Tanyer'in af talebini mutazammın dilekçesi, Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca incelenerek, aşağıda yazılı sebeplere müsteniden, vâkı af talebinin dikkate alınmasına ve İçtüzüğü'nün 54 ncu maddesi mucibince iktizasının ifa buyurulması için keyfiyetin Adalet Komisyonuna iblâğına dair 9. VI. 1952 tarihinde verilen karar mucibince komisyonumuza havale edilen evrak tetkik edildi.

Komisyonumuzca celbedilmiş olan İstanbul Komutanlığı Askerî Mahkemesinin 14. XII. 1944 tarih, ve 44/170 esas ve 44/264 karar sayılı dâva dosyası münderecatına göre, Üsteğmen Doğan Tanyer, İstanbul'da ortaokul öğretmenlerinden olan ve halen Türk ordusunda vazifede bulunan bir subayın evlâdı olan Bayan Muzaffer ile sevişerek evlenmek teşebbüsünde bulunmuşlarsa da, Doğan Tanyer o tarihte teğmen olduğu için İstanbul Fatih Evlenme Memurluğunca evlenmelerine kanunen imkân görülemiyerek resmî müracaatları reddedilmiş ve bu sebeple nikâhları icra edilememiş ve fakat bir müddet sonra bir çocukları dünyaya gelmiştir. Bu vaziyeti çekemiyen Doğan Tanyer'in üvey validesi, üvey oğlu Doğan Tanyer'in Muzaffer'le metres hayatı geçirdiğinden bahisle komutanlığa şikâyet etmiştir.

Komutanlıkça Doğan Tanyer'e nikâhsız yaşadığı Muzaffer'i terketmesi teklif edilmiş, Doğan Tanyer bu teklifi kabul etmiyerek kendisinden bir çocuğu olan Muzaffer'le yaşamakta ısrar etmesi üzerine askerî mahkemeye verilerek yargılanması sonunda, Askerî Ceza Kanununun

153 ncu maddesi mucibince ordudan tardma 14. XII. 1944 tarihinde karar verilmiş ve bu karar Temyiz edilmediğinden kesinleşerek 14. IV. 1945 tarihinde infaz edilmiştir.

Bunu mütaakıp 16. IV. 1945 tarihinde dilekçi Doğan Tanyer'in nişanlısı Muzaffer'i nikâhladığı resmî kayıttan anlaşılmaktadır.

Aradan beş seneden fazla bir zaman geçtikten sonra Doğan Tanyer, memnu haklarının iadesi dileği ile 16. VIII. 1950 tarihinde Büyük Millet Meclisine müracaat etmiştir.

Dilekçe Komisyonunun 30. XI. 1950 tarihli yazısına karşı Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta:

(Ceza Mubakemeleri Usulü Kanununun 416-420 ve Askerî Ceza Kanununun 52 nci maddeleri gereğince memnu haklarının iadesini yetkili mahkeme nezdinde istemeye hakkı vardır. Ancak memnu hakların iadesi Askerî Ceza Kanununun 52 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre mahkûmiyetle zayi olan bileümle askerî rütbe, unvanı memuriyet, nişan ve askerî hizmet esnasında kazanılan tekaütlük ve sair hakları geri getiremeyeceğinden - dileğinin tamamı ile tahakkukuna imkân olamayacaktır. Dilekçi, her ne kadar 5677 sayılı Af Kanunundan da faydalanmış ise de, aynı kanunun 7 nci maddesine göre, af hükümlerinin rütbenin kaybedilmesi, orduya subay olarak kabul olunmamak ve askerî nispetin kesilmesi işlemlerine şümulü olmadığından bu eihetlerden faydalanmış olmayacaktır. Bu sebeple hususi af yoluyla dileğinin is'afı kabil olabileceği, bu ise Yüksek Meclisin takdirlerine bağlı bulunduğuy.)

Denilmiş ve Dilekçe Komisyonu da, 9. VI. 1952 tarih ve 2236 sayılı kararında:

(Millî Savunma Bakanlığının bu husustaki tervickâr yazısı ve temsilcisinin ve Adalet Bakanlığının mümessilinin lehteki beyan ve izahları ve dilekçenin bahsedilen dürüst hareketi ve vicdani temayülü göz önünde tutularak, vâkı af talebini dikkate alınmasına ve İctüzüğün 54 neü maddesi mucibince iktizasının ifası için komisyonumuza iblâğına oy birliği ile karar verildiği) ni tebarüz ettirmiştir.

Filhakikâ dilekçi Doğan Tanyer, hüküm tarihinde ve daha evvel, kanuni memnuiyet sebebi ile evlenmemiş ve fakat vicdani bir saikle de o zaman suç sayılan hareketini idame ettirmek zorunda kalmış ve imkân hâsıl olunca hemen evlenmek suretiyle iyi niyetini izhar ve ispat etmiş olduğu gibi o tarihlerde suç sayılan bu hareket Yüksek Meclisçe kabul edilen 2 . III . 1951 tarih ve 5753 sayılı Kanunla halen suç sayılmamaktadır.

Bu itibarla İstanbul Komutanlığı Askerî Mahkemesinin 44 /170 esas ve 44/266 karar sayılı ve 14 . XII . 1944 tarihli kararının ref'i için hususi Af Kanunu isdarı komisyonumuzca uygun görülerek İctüzüğün 54 neü maddesi hükümlerine tevfikân ilişik Af Kanununun Yüksek Mec-

lise teklifine bir muhalif ve bir müstenkif reye karşı çoğunlukla karar verildi.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu rapor Sözcüsü	
İzmir	Tokad	
H. Özyörük	H. Ökeren	
Kâtip	Manisa	
Balıkesir	Komisyon kararına müstenkifim	
V. Asena	Ş. Ergin	
Ankara	Aydın	Aydın
O. T. Utekin	N. Geveci	C. Utku
Çanakkale	Çankırı	Çoruh
N. Kirişcioğlu	C. Boynuk	M. Güney
Edirne		Erzurum
M. Enginün		E. Karan
İçel		İstanbul
Komisyon kararına muhaliftir		A. Moshos
İmzada bulunmamıştır		
Ş. Tol		
Kayseri	Konya	Konya
Y. Z. Turgut	H. Aydınar	M. Obuz
Maras	Siird	Tokad
M. Özsoy	Ş. Türkoğan	M. Önal

ADALET KOMİSYONUNUN TEKLİFİ

Üsteğmen Doğan Tanyer'in ordudan tardı hakkındaki mahkûmiyetinin affı hakkında Kanun

MADDE 1. — Üsteğmen Doğan Tanyer'in bir Türk kızı ile nikâhsız yaşamakta olmasından dolayı ordudan tardına dair İstanbul Komutanlığı Askerî Mahkemesince 14 . XII . 1944 tarihinde verilen 44/170 esas ve 44/264 karar sayılı mahkûmiyeti bütün hukuki neticeleri ile

beraber af edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mu-teberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun icrasına Millî Savunma Bakanlığının memurdur.